

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 14. juni 2007 truffet vedtak i

Sak nr : 44/07 (Arkivnr: 200700398-12)

Saken gjelder: Klage fra A og B på sorenskriver C ved X tingrett

Utvalgsmedlemmer: Eva Nygaard Ottesen (leder)
Jon Høyland
Halvor Kjølstad
Trine Buttingsrud Mathiesen
Wenche Frogn Sellæg

Offentlighet: I medhold av offentlighetsloven § 5 a er klagerens navn unntatt fra offentlighet. For øvrig er vedtaket offentlig, jf. offentlighetsloven § 2.

Vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder misnøye med rettsavgjørelser.
2. Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor sorenskriver C.

Innledning:

Ved brev av 31. mars 2007 har A og B inngitt klage på sorenskriver C ved X tingrett. Klagen er supplert ved brev av 18. april 2007 og ved brev av 4. juni fra B. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt sorenskriver C, som ved brev av 9. mai 2007 har avgitt uttalelse.

Saksfremstilling:

A fremsatte den 17. oktober 2006 begjæring om offentlig skifte i felleseiebo. Saken ble behandlet av dommerfullmektig D. Ved prosesskrift av 16. mars 2007 fremsatte advokat E som prosessfullmektig for A blant annet en habilitetsinnsigelse mot dommerfullmektig D. Habilitetsinnsigelsen ble behandlet av sorenskriver C.

Klager – A og B – har i hovedsak vist til følgende:

A har utenlandsk bakgrunn. Etter at hun ble separert fra sin mann fikk hun hjelp av B til å styre sine anliggender. A ba retten om at B fikk være til stede under det saksforberedende møtet, men dette ble avslått.

A har ved sin advokat bedt om å få avklart faktum vedrørende økonomiske forhold. Dommeren oppfattes å mene at kravet var ”lite konstruktiv”, jf. tingrettens brev av 5. og 16. januar 2007.

Videre uttales følgende:

”Jeg ba min advokat påpeke at jeg ikke tror at en tilsvarende forespørsel ville blitt avfeid i en tilsvarende sak mot en vanlig norsk kvinne. Det tillater jeg meg fortsatt å tro. Dette er ingen påstand om alminnelig diskriminering, men en følelse av at jeg blir forhåndsdømt og tilsidesatt. Dommeren ble svært sint. Han har kalt min følelse for en ”påstand”, og attpå til karakterisert denne som ”meget grov” og ”sjikanerende” (tingrettens brev 19.03.07). Svaret høres nesten ut som om retten truer med injuriersak.”

Tilsynsutvalget bes om å avgi uttalelse om det er i samsvar med god dommerskikk å reagere så kraftig når utgangspunktet for spørsmålet var en enkel anmodning om klargjøring av sakens faktum. Videre bes utvalget vurdere om det er i samsvar med god dommerskikk å nekte en parts medhjelper adgang til å overvære forhandlingene.

Innklagede – sorenskriver C – har i hovedsak vist til følgende:

Klagen anses å innebære en blanding av misnøye med hans og dommerfullmektig D sine tjenestehandlinger, og spørsmål av prosessuell og etisk karakter.

Det legges til grunn at Tilsynsutvalget ikke skal uttale seg om det prosessuelle spørsmål om dommeren i det aktuelle tilfellet burde ha vurdert å gjøre unntak fra hovedregelen i domstoloven § 125 andre ledd.

Klagesaken synes å gjelde formuleringen i hans brev til advokat E av 19. mars 2007. Brevet var en reaksjon på et prosesskriv fra advokat E av 16. mars 2007. Han ble opprørt av at en advokat kunne fremme en inhabilitetsinnsigelse på grunnlag av de to forholdene som nevnes i prosesskrivet. Det ene forholdet gjaldt et rettslig spørsmål om adgangen til å

kreve dokumentasjon før offentlig skifte er åpnet, og adgangen til å ha med en tredjemann under rettsmøtet. Dette skyldes manglende juridisk innsikt. Det andre gjaldt en påstand om at dommerfullmektigens handlemåte skulle være påvirket av at parten hadde utenlandsk bakgrunn. Dette er en grov insinuasjon om rasediskriminering.

Det reises spørsmål ved hvordan klageren kan vite at han var ”svært sint” da han skrev brevet til advokat E. Hans poeng var at en slik ubegrunnet og krenkende insinuasjon mot en medarbeider ved kontoret krever en klar og sterk reaksjon fra hans side.

Han har vanskelig for å se hvorfor B opptrer som part i saken. Han har aldri hatt direkte kontakt med noen av klagerne.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Det følger av domstoloven § 237 første ledd nr 1 at blant annet parter og ”andre personer som mener at en dommer har overtrådt bestemmelsene i § 236 og som selv har vært direkte berørt av dette”, har rett til å klage dommeren inn for Tilsynsutvalget. A var part i den underliggende saken. Grunnlaget for klagen synes i hovedsak å være et brev fra sorenskriver C til hennes advokat. Selv om brevet var stilet til advokaten, anses A som direkte berørt, idet advokaten opptrådte på hennes vegne. B har ikke vært direkte berørt av de påklagede forhold, og har derved ikke klagerett. Dette får imidlertid ingen reell betydning, da klagen likevel tas til vurdering.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf domstoloven § 236 første ledd. Dette krever med andre ord at dommeren kan bebreides.

Tilsynsutvalget kan etter domstoloven § 236 fjerde ledd ”ikke vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig”. Dette betyr at dersom et forhold kan gjøres til gjenstand for kjæremål eller anke til overordnet domstol, kan utvalget ikke vurdere dette. Dette innebærer bl.a. at premisser for rettsavgjørelser i utgangspunktet er unntatt fra vurdering av utvalget. Det er uten betydning om kjæremåls- eller ankeadgangen er benyttet eller ikke.

Utvalgets kompetanse til å behandle klager over uttalelser vedrørende premisser i rettsavgjørelser er nærmere utredet av Domstolkommisjonen i NOU 1999: 19 side 325 flg, særlig side 326 første spalte. Her fremgår det at utvalget forutsettes å kunne behandle ”uhøvisk eller utilbørlig” atferd fra dommerens side. Det uttales videre at:

”Dette innebærer bl.a. at grov, ubehøvlet opptreden fra en dommers side i et rettsmøte vil kunne gjøres til gjenstand for disiplinær forføyning. Det samme må gjelde (andre) utslag av slett møteledelse.... Videre må bruk av unødvendig sterke ord og uttrykk i rettslige avgjørelser kunne føre til disiplinærtiltak, når de ord/uttrykk som er brukt er egnet til å virke klart sårende eller infamerende.”

Under henvisning til ovennevnte begrensninger i Tilsynsutvalgets myndighet, jf. domstoloven § 236 fjerde ledd, er utvalget avskåret fra å vurdere domstolens avgjørelse

om fremleggelse av dokumenter og om å nekte B å være til stede under rettsmøtet. Denne del av klagen blir derfor å avvise.

Klageren har bedt Tilsynsutvalget vurdere om sorenskriver C i brev av 19. mars 2007 har fremsatt uttalelser som er i strid med god dommerskikk.

De aktuelle uttalelsene lyder som følger:

”Påstanden om at Deres klient ble diskriminert fordi hun ikke er etnisk norsk, anses som meget grov, og kan ikke sees å være begrunnet overhodet. Det er høyst betimelig å minne om at det forhold at man ikke når fram med sine anførsler ikke uten videre kan gi rett til å komme med denne type sjikanerende påstander.”

Sorenskriver Cs brev av 19. mars 2007 var adressert til advokat E. De siterte uttalelsene var knyttet til følgende formulering i advokat Es prosesskriv av 16. mars 2007.

”Hun tror at en tilsvarende beslutning om ikke å vektlegge fremskaffelse av opplysninger om partenes økonomi, ikke ville blitt tatt mot en norsk kvinne i en tilsvarende sak.”

Denne formuleringen er et ledd i begrunnelsen for habilitetsinnsigelsen mot dommerfullmektig D, som ble fremsatt i prosesskrivet. Sorenskriver C har vurdert habilitetsinnsigelsen som grunnløs. Sorenskriverens bemerkninger knyttet til formuleringen i Es prosesskriv går lenger enn hva som var nødvendig for å begrunne hans standpunkt. Utvalget finner likevel ikke at bemerkningene er i strid med god dommerskikk. Profesjonelle aktører i retten må etter utvalgets vurdering tåle imøtegåelse og kritikk i en saklig form. De aktuelle uttalelsene i denne saken knytter seg til en anførsel i advokatens prosesskriv, fremsatt på klagerens vegne. Uttalelsene kan ikke oppfattes som krenkende eller åpenbart utilbørlige overfor klageren.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor sorenskriver C.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder misnøye med rettsavgjørelser.
2. Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor sorenskriver C.